

Om udgivelsen af Grand Kursus – Det evige verdensbillede

af Ole Therkelsen

1. Bogreception den 5. maj 2018 på Martinus Institut

Ved en bogreception på Mariendalsvej 94-96 lørdag den 05.05.2018 markeres udgivelsen en ny bog af Martinus, *Grand Kursus, Det evige verdensbillede*. (Se martinus.dk, martinus.se, verldsbild.se)

I 1955 besluttede Martinus i foredragsform at skabe en fuldstændig gennemgang af verdensaltets kosmiske analyser til fordel for en båndoptagelse,

der senere skulle overføres til bogform. Ved det første foredrag i Institutets foredragssal torsdag den 06.10.1955 sagde han, at foredraget var det første i en serie af foredrag, som han kaldte *Det evige verdensbillede*. Dette store kursus var en gennemgang af verdensbilledets kosmiske og evige struktur i alle detaljer fra A til Z, og det blev ledsaget af 76 symboler, der dengang var færdiggjorte af Martinus.

Martinus holder foredrag i en fyldt sal på Mariendalsvej i 1955

I et brev til den islandske oversætter Vignir Andresson skriver Martinus: “Denne gennemgang bliver således det største og fuldkomneste kursus, jeg endnu mundtligt har givet af livets tale analyse og er således et virkeligt *Grand Kursus*, der kommer til at fylde hundreder af bogsider med sin tekst og sine billeder.”

2. Grand Kursus, Det evige verdensbillede er et supplement til symbolbøgerne

Den nye bog er kort og godt en bearbejdelse af båndoptagelser af hele dette store kursus, som Martinus afholdt over femten torsdage i vinterhalvåret 1955-1956. Bearbejdelsen af båndafskriften, der er foretaget af Ole Therkelsen under redaktion af Trine Möller og Per Jan Neergaard, blev godkendt af Rådet for Martinus Institut i januar 2018. Bearbejdelsen er sket efter de retningslinjer for bearbejdelse, som man kan se på martinus.dk.

Symbolforklaringerne i *Det Evige Verdensbillede*, bog 5-6 (symbol nr. 45-100) er også baseret på båndoptagelser fra forskellige foredrag og kurser. Det har bevirket, at 41 båndoptagne forklaringer fra *Grand Kursus* faktisk allerede er blevet udgivet i de to symbolbøger i 2012 og 2015. Men disse relativt korte symbolforklaringer kan nu læses i deres fulde sammenhæng med supplerende oplysninger og uddybende tekster i den nye bog, der således kan ses som et supplement til de to symbolbøger. De ovennævnte 41 symboler i *Det Evige Verdensbillede*, bog 5-6, har ikke fået nogen skriftlig forklaring af Martinus.

De resterende 35 af bogens 76 symboler fik senere en grundigere og mere omfattende skriftlig forklaring af Martinus i *Det Evige Verdensbillede*, bog 1-4, som han begyndte at skrive i 1960, da han var færdig med hovedværket *Livets Bog*. Disse 35 symboler får såle-

des supplerende beskrivelser i *Grand Kursus* – visse af dem i flere af foredragene. For eksempel blev det såkaldte hovedsymbol, symbol nr. 11, *Det evige verdensbillede*, og symbol nr. 13, *Den evige verdensplan*, hver især vist i syv forskellige foredrag. Den kendte tegning *Menneskets to sind* af Hans Henning Withus (1920-1947) blev også vist i syv forskellige foredrag.

Ud over symbolerne viste Martinus en række forskellige billeder og fotografier, der ikke er medtaget i denne nye bog, fordi de for nærværende ikke er i Martinus Instituts besiddelse. Temaet for disse billeder fremgår imidlertid af billedtitel og Martinus' efterfølgende forklaring. Hver symbol- og billedforklaring er forsynet med styknummer.

3. Grand Kursus – et fundamentalt kulturdokument

Der findes to tekster, hvor Martinus begrunder, hvorfor han afholder dette store kursus, og hvorfor han ville, at det skulle udgives i bogform. Der skulle imidlertid hengå 62 år før Martinus Institut kunne have den glæde at udgive denne bog.

Den første tekst er et kontaktbrev fra september 1955, hvor Martinus afslutter med ordene til de kommende deltagere: “Med Deres interesse og sympati for denne min opgave er De således med til at sikre verden dette fundamentale kulturdokument.”

Den anden tekst er fra et brev til den islandske oversætter Vignir Andresson, hvor Martinus skriver, at han har besluttet sig for at skabe et *Grand Kursus* i verdensaltets kosmiske analyser.

4. Uddrag af brev til Vignir Andresson

[...] “Som før meddelt bliver mine foredrag og kursus optaget på bånd for herfra at blive overført til bogform og

FRÅ INSTITUTTET

MARTINUS' KURSUS

En lille gruppe af civilingeniører indenfor min sags venner har dannet en afdeling for optagelse af mine foredrag og kosmiske analyser til bånd- og grammofongengivelse. Jeg har derfor besluttet at skabe en fuldstændig gennemgang af verdensaltets kosmiske analyser til fordel for denne optagelse. Denne totale gennemgang vil således senere kunne fås på bånd og grammofonplader, ligesom den naturligvis også vil blive overført til bogform. Der bliver derved en enestående lejlighed til, for min sags venner og interesserede, at overvære denne min personlige gennemgang af hele verdensbilledet i alle dets bærende detalier, en lejlighed, der sikkert aldrig mere vil blive gentaget.

Ved at tilslutte Dem denne totale gennemgang af verdensbilledets kosmiske analyser vil det ikke blot være til uvurderlig gavn for Dem selv i studiet af de evige fakta, men det vil også betyde både fysisk og psykisk støtte for mig i denne min store og alvorlige opgave. Deres interesse og sympati for sagen giver mig inspiration, rent bortset fra den økonomiske støtte, den også vil være for sagens gennemførelse. Med Deres interesse og sympati for denne min opgave er De således med til at sikre verden dette fundamentale kulturdokument.

Med venlig hilsen.

M a r t i n u s .

Bilag til Kontaktbrev nr. 19, den 16.09.1955

MARTINUS' KURSUS

En lille gruppe af civilingeniører inden for min sags venner har dannet en afdeling for optagelse af mine foredrag og kosmiske analyser til bånd- og grammofonudgivelse. Jeg har derfor besluttet at skabe en fuldstændig gennemgang af verdensaltets kosmiske analyser til fordel for denne optagelse. Denne totale gennemgang vil således senere kunne fås på bånd og grammofonplader, ligesom den naturligvis også vil blive overført til bogform. Der bliver derved en enestående lejlighed til, for min sags venner og interesserede, at overvære denne min personlige gennemgang af hele verdensbilledet i alle dets bærende detalier, en lejlighed, der sikkert aldrig mere vil blive gentaget.

Ved at tilslutte Dem denne totale gennemgang af verdensbilledets kosmiske analyser, vil det ikke blot være til uvurderlig gavn for Dem selv i studiet af de evige fakta, men det vil også betyde både fysisk og psykisk støtte for mig i denne min store og alvorlige opgave. Deres interesse og sympati for sagen giver mig inspiration, rent bortset fra den økonomiske støtte, den også vil være for sagens gennemførelse. Med Deres interesse og sympati for denne min opgave er De således med til at sikre verden dette fundamentale kulturdokument.

Med venlig hilsen.

M a r t i n u s .

Martinus og Vignir Andresson, Island

grammofonplader. I henhold hertil har jeg besluttet at skabe et *Grand Kursus* i verdensaltets kosmiske analyser. Det påbegyndes den 6. oktober her i Instituttets foredragssal og bliver en gennemgang af verdensbilledets kosmiske og evige struktur i alle detaljer fra A til Z, ledsaget af alle symbolerne og andre supplerende billeder. Det bliver en enestående lejlighed for mine venner her i København til at overvære denne min personlige og mundtlige gennemgang af de evige fakta i hele dets udstrækning, en lejlighed, der sikkert aldrig mere vil blive gentaget. Denne store gennemgang af verdensbilledet bliver så optaget på bånd, hvorfra den så vil blive overført til bogform og grammofonplader. Denne gennemgang bliver således det største og fuldkomneste kursus, jeg endnu mundtligt har givet af livets totale analyse og er således et virkeligt *Grand Kursus*, der kommer til at fylde hundreder af bogsider med sin tekst

Martinus på Institutet i 1955 ved symbol nr. 11 "Det evige verdensbillede"

og sine billeder. Når først vi når dertil, vil det lette studiekredsarbejdet meget rundt om i verden." [...] (01.10.1955, onlinebibliotek, brevdatabase, martinus.dk).

5. Martinus kursusforedrag 1953-1962

I 1951-1953 holdt Martinus nogle store foredrag i Studenterforeningens store festsal med plads til 550 tilhørere (Stuediestræde 50), hvor han kunne vise lysbilleder eller dias, der dengang var ved at blive almindelige. For at kunne vise sine symboler i 1930-erne og 1940-erne måtte Martinus ved en fotografisk teknik få overført strengen til glasplader på 8 x 8 cm og siden selv kolorere dem med en lille pensel.

I 1953 begyndte Martinus at holde "kursusforedrag" på Institutet, og han kunne da ledsage foredraget med symboler og forskellige fotografier og billeder. Et kursusforedrag bestod af to dele. Først holdt han et foredrag om det aktuelle tema i 45 min, og dernæst forklarede han i 45 min det samme tema ved hjælp af symboler og billeder.

Grand Kursus – Det evige verdensbillede

Indholdsfortegnelse

1. Vejen til selvoplevelse af livets mening
2. Frigørelse og suverænitæt
3. Hvad er det, vi bliver vidne til i form af verdensaltet?
4. Det treenige princip, det levende væsen
5. Væsenernes udødelighed
6. Den evige livsoplevelsesstruktur
7. Menneskets to sindelag. Livsovertroen og dødstalentet
8. Evas skabelse – syndefaldet og polprincippet
9. Ånd og legeme. Solsystemet og atomsystemet
10. Vegetarisk og animalsk føde
11. Bønnens mysterium
12. Bønnens mysterium, materialisationer og syner
13. Gennem de åndelige verdener
14. Jordens millionårige udviklingsepoker
15. Hvad verdensaltet fortalte

Martinus holder foredrag i den første foredragssal i Klint. I forgrunden ses den gamle projektor til visning af symboler på 8 x 8 cm glasplader

Et helt kursus bestod normalt af to eller fire foredrag. Men dette storkursus eller symbolkursus er specielt ved, at det består af femten foredrag, hvor Martinus forklarede ikke mindre end 76 symboler, der alle gengives i *Grand Kursus*. – Martinus færdiggjorde og tegnede flere symboler i perioden efter 1956, og de er således ikke med i dette storkursus.

6. Indledningen til det første kursusforedrag

Torsdag den 6. oktober 1955 kl. 20 indleder Martinus sit kursus på Mariendalsvej 94-96 med følgende ord:

“Mit foredrag i aften er det første foredrag i en serie, som jeg har kaldt *Det evige verdensbillede*. Det er meningen med disse foredrag, at jeg gerne vil give en fuldstændig, total analyse af verdensaltets bærende principper for derved at skabe et livsfundament for alle de mennesker, der er modne til at forstå det.” [...]

“Jeg vil gerne vise Dem, at der er en mening med livet, og denne mening er faktisk objektet for al menneskelig interesse i dag. Det lyder mærkeligt, men det er ikke desto mindre tilfældet. Alle væsener søger efter livets mening. Når videnskabsmanden søger på bjergenes toppe eller i havets dybder, i mikroverdenen eller i væsenernes organismer, så er det livets mening, han søger. Al iagttagelse, forskning og videbegærlighed er i virkeligheden kun et led i en søgen efter livets mening. Vi kan ovenikøbet se, at denne indstilling på at søge livets mening er et organisk produkt, og det begynder ikke blot i menneskenes tilværelse, det begynder allerede i dyrets tilværelse.”

7. Ingen kan lide uret, og ingen kan gøre uret

I begyndelsen af kap. 7, stk. 242, nævner Martinus en anden vigtig grund til afholdelsen af dette total-kursus:

Martinus på Institutets talerstol

“Vi er nu kommet så langt i dette kursus, at vi skal ind på det, som er særligt nødvendigt i forhold til grunden til at holde dette kursus, nemlig det, at man skal komme til at se, at der er retfærdighed i tilværelsen, at ingen kan lide uret, og ingen kan gøre uret. Kan man komme til at forstå det, får man et grundlag til at kunne bekæmpe det, der er menneskets allerstørste onde, nemlig dette at være vred og bitter, hadefuld og indigneret, vred på sine omgivelser, sin næste osv.

Tidligere i dette kursus har jeg vist, at vi er udødelige. Alle levende væsener er udødelige. De består af noget, der ikke er tids- og rumdimensionelt, nemlig jeget og dets overbevidsthed. Ligesådan er hele universet også en levende organisme, som både rummer det noget, som ikke er tids- og rumdimensionelt, og så netop det tids- og rumdimensionelle. Ved at komme til at kende forskel på disse realiteter, begynder man at få et grundlag at stå på, således at man

kan gå videre og se på sin egen tilværelse.”

Ved en markering af Sagens 50-års dag på Institutet den 24. marts 1971 omtaler Martinus også det vigtige tema med at lide uret: “Vi er pionerer til denne ny verdenspøke. Det er vor mission at sætte den i verden. Ethvert menneske, der lærer analyserne, har fået betroet en opgave, som er den største, et menneske overhovedet kan få. Man kan ikke få en større opgave end at forklare Guds tilstande, forklare de kosmiske analyser og lære menneskene, hvordan man skal være kærlig over for alle og forstå, at der er ingen, der kan lide uret, og ingen kan gøre uret.” (*Kosmos* nr. 4, 2010)

I 1928 forklarer Martinus symbol nr. 86, Menneskets udviklingsanalyse. Jordklodens udviklingstrin. Se forklaring i Grand Kursus stk. 201

8. Bearbejdelse og oversættelse af Grand Kursus

I brevet til Vignir Andrésón skrev Martinus videre: “Med hensyn til gramfonpladerne skal teksten naturligvis oversættes til de forskellige udlandes eget sprog, så stoffet kan blive let tilgængeligt for læserne der. Og det glæder mig meget, at du vil sørge for, at vi kan få teksten oversat til islandsk til de islandske gramfonplader.”

Det fremgår af en senere korrespondance med Vignir, at Martinus blev klar over, at båndafskriften ikke var egnet til direkte at blive oversat. Båndafskriften måtte først bearbejdes.

På et rådsmøde udtalte Martinus sig kritisk om de to første bearbejdelser af båndafskriften fra foredragene i 1955-1956.

A. Martinus: “Hun har skrevet det sådan omtrent, som jeg har talt det. Og det kan man ikke byde nogen. Det

Signeret foto af Martinus i 1955

mærkes, når man taler, så er det helt anderledes.” (Rådsmøde 26.03.1974).

B. Martinus: “Et foredrag er jo ikke egnet til at skrive direkte af. Det skal jo bearbejdes.” – Medarbejder: “*Teksten er helt identisk med det talte foredrag, bortset fra enkelte direkte fortællelser, som jeg har udeladt.*” – Martinus: “Det er jo det, den ikke skal være. Den skal ikke lige være en kopi af sådan, som jeg har sagt. Det er jeg ikke sådan tilfreds med. Jeg ville jo slet ikke skrive sådan, hvis jeg skulle skrive det. Det talte er noget helt andet.” (Rådsmøde 26.03.1974).

9. Efterladte manuskripter og båndafskrifter skulle “bearbejdes”, “reguleres” og “rettes til” før udgivelse

Tre måneder før sin bortgang sagde Martinus, at det, han havde indtalt på bånd, kunne bruges: “Har vi det på bånd? – Ja, for det er om at gøre. Jeg får jo ikke skrevet så meget nu mere.

Jeg kan ikke rigtig se, men det jeg siger, det kan jo bruges. Så skal det jo rettes, for talen er ikke det samme.” (Rådsmøde 16.12.1980). På dette sene tidspunkt regnede den 90-årige Martinus jo ikke selv med at komme til at godkende bearbejdelserne. Denne opgave overlod han efter eget udtrykkelige ønske til Rådet for Martinus Institut.

Martinus ønskede også, at efterladte manuskripter skulle “bearbejdes”, “reguleres” og “rettes til” af andre før udgivelse. (Rådsmøde 06.03.1979, 29.01.1980 og 16.12.1980).

Med hensyn til om der var udgivet tilstrækkeligt materiale, sagde Martinus i 1970 og 1975 ganske vist: “Verdensmissionen er reddet” og “Missionen er for længst færdig”. (*Det Evige Verdensbillede*, bog 5 stk. 76.1, 77.2 og *Kosmos*, nr. 7, 2004). Efter udgivelsen af *Livets Bog*, bind 7, i december 1960 var der nemlig skrevet nok til, at menneskene kunne opnå kosmisk bevidsthed her på kloden. (*Livets Bog*, bind 1 stk.

Menneskets to sind af Withus (1920-1947)

248, *Livets Bog*, bind 5, stk. 1890-1896 og *Det Evige Verdensbillede*, bog 2, stk. 21.27). Alt, hvad han skrev efter *Livets Bogs* færdiggørelse i 1960, betegnede han som ekstra.

I 1960 gik Martinus i gang med at udarbejde det seks bind store symbolværk, *Det Evige Verdensbillede*, som han også kaldte et hovedværk ligesom *Livets Bog*. (Takkebrev oktober 1980). Han ønskede at give menneskeheden så meget som muligt, og han var ivrig efter, at der blev udgivet mere materiale.

10. Afslutning af symbolværket

I 1980 sagde Martinus, at det var vigtigt at få flere symboler udgivet: "Jeg kan jo ikke regne med så lang tid mere, men jeg mener, det er da vigtigt, at jeg får sluttet af med flere symboler. Jeg kan naturligvis ikke skrive lange forklaringer om hvert symbol, men jeg

kan jo skrive om principperne for hvert symbol. Og så kan man ud fra *Livets Bog* og de andre værker forstå principperne." (Rådsmøde 06.01.1980).

I et officielt gavebrev et halvt år senere overdrog Martinus så "retten til at færdiggøre ikke afsluttede opgaver" til Martinus Institut. Citat: "Overdragelsen omfatter alle fremtidige litterære arbejder, udkast til nye arbejder og arbejder under forberedelse, alle excerpenter, henvisninger, notater, korrespondance, bilag, kort, tegninger og øvrigt materiale, samt retten til at færdiggøre ikke afsluttede arbejder". (Se martinus.dk, gavebrev, 18.06.1980).

I sin egen levetid fik Martinus udgivet tre symbolbøger, *Det Evige Verdensbillede*, bog 1-3 med symbol nr. 1-33. Efter hans bortgang i 1981 har Institutet således udgivet tre symbolbøger, *Det Evige Verdensbillede*, bog 4-6 med i alt

Martinus holder foredrag på Mariendalsvej 94-96, 1955

67 symboler, nr. 34-100. (*Kosmos* nr. 6/2012, nr. 5/2015).

11. Hvorfor skulle der gå 62 år før bogen blev udgivet?

I kontaktbrev nr. 19 i 1955 skrev Martinus som sagt, at han havde besluttet at skabe en fuldstændig gennemgang af verdensaltets kosmiske analyser i en serie kursusforedrag, der skulle optages på bånd med henblik på udgivelse i bogform. Man kunne derfor spørge, hvorfor skulle der gå over 62 år, før bogen blev udgivet i 2018?

Et bud kunne være et Martinus-citat fra artiklen "Velkomsttale i Klint 1975". Her taler han om udgivelsen af den kommende bog *Det Tredje Testamente, Den Intellektualiserede Kristendom*. (Udgivet posthumt 2004).

Martinus: "Det er ikke meningen, at jeg hvert år skal stå her og gentage, at

De skal få Det Tredje Testamente om et år. Nu er det tredje gang, jeg kommer til at skulle love Dem denne bog. Men jeg er jo blevet forhindret på grund af helbredet. Og med hensyn til Det Tredje Testamente, da skal De ikke tro, at De bliver snydt. Nu er det ikke atter en skuffelse. Det skal nok blive lavet. Det er bestemt allerede før jeg blev født, hvornår tingene skal være færdige." (*Kosmos* nr. 7, 2004).

Så måske var det også bestemt før Martinus blev født, at *Grand Kursus, Det evige verdensbillede* skulle udgives i 2018.

Med udgivelsen af dette total kursus fra 1955-1956 med forklaring af 76 forskellige symboler kan udgivelsen af Martinus' symbolværk betragtes som afsluttet til glæde for åndsforskeren – til glæde for offentligheden.

Se uddrag fra bogen på de næste sider

MÅNEDENS CITAT

Så længe væsenet er farligt for sine omgivelser, må det forblive under de tunge materiers belastning. Når væsenet bliver uselvisk, åbner "spændetrøjen" sig, væsenet bliver frigjort, og materien lystre behageligt og direkte, og det virkelige liv begynder at åbne sine porte for den betagede gudesøn.

Martinus: *Livets Bog*, bind 2, stk. 365

Forklaring til forsidebilledet

Det levende væsen 1. Natbevidstheden Symbol nr. 90

171. Symbolet viser et enkelt levende væsen. Det kan være et menneske eller et dyr. Det øverste hvide felt symboliserer dets jeg, og det midterste af de tre felter symboliserer dets overbevidsthed. De er evige realiteter, som er uden for tid og rum. Og så er der et tredje princip, der er symboliseret ved det nederste felt. Dette princip er også en evig realitet, og det går ud på at skabe og dermed befordre en evig forandringsproces. Denne evige forandringsproces er baseret på sult og mættelse: den evige hunger efter en særlig interessesfære, mættelsen af denne og så hungeren imod en ny. Sult- og mættelsesprincippet kan illustreres ved, at man skal spise og blive mættet, for igen at blive sulten og igen at blive mættet. De seks forskelligt farvede figurer udtrykker de principper, som væsenet manifesterer sig efter, og efter hvilke disse kontraster skabes. Der er et legeme for hvert af disse seks principper, et instinktlegeme (rød farve), et tyngdelegeme (orange farve), et følelseslegeme (gul farve), et intelligenslegeme (grøn farve), et intuitionslegeme (blå farve) og et hukommelseslegeme (indigo farve).

Tyngdelegemet udtrykker det fysiske legeme, og når det dør, går bevidstheden over på følelseslegemet. Den runde gule figur med trekanten i

midten skal symbolisere et væsen, som er død fra det materielle plan. Det er nu bevidst i det åndelige område, den psykiske tilstand, og lever med sin bevidsthed overført på følelseslegemet.

Det er i det skabtes område eller i dette tredje princip, at væsenet skifter legemer, skifter mentalitet, skifter interessesfære og vokser fra den ene tilstand til den anden og oplever den ene tilstand efter den anden. Hver enkelt af disse tilstande er timelige, mens organerne for deres frembringelse er evige realiteter i overbevidstheden. Derfor er det evigt sikret, evigt garanteret, at væsenet har en organisme. Grundenergilegemeserne kan ikke alle sammen dø på en gang, kun et legeme kan dø ad gangen. De åndelige legemer er ikke så udsatte som det fysiske legeme og kommer derfor ikke så let ud for læderinger.

Hvert enkelt grundenergilegeme har sin rod inde i overbevidstheden. Selv om et legeme går under, overlever det i form af en talentkerne i overbevidstheden. Når talentkernen således overlever et legemes undergang, kan der senere bygges et nyt legeme op, når betingelser herfor igen kommer til stede. Reinkarnationen er baseret på dette princip. De seks grundenergilegemer har til formål at danne kontrast, således at væsenet kan gå fra den ene kontrasttilværelse til den anden. (*Grand Kursus*, stk. 171)

© Martinus Institut 1981

Reg. 82

Jordklodens fuldkomne menneskerigetilstand

Symbol nr. 82

518. Symbolet viser den fuldkomne menneskerigetilstand (gul farve). Vi er kommet frem til den tilstand, kloden vil være i, når det dyriske er udryddet. Der er endnu dyr på kloden, men de skadelige, dræbende og voldsomt giftige dyr er efterhånden udryddet. Der er ikke de store urskove, og der er ikke de betingelser for de vilde dyr, som der er i dag. Det er allerede nu på retur. Der er kun betingelser for de planter og dyr,

der kan skabe velvære og lykke for de fuldkomne mennesker.

I midten af det store gule strålefelt findes en kreds af hvide takkede figurer, der symboliserer polstrukturen. Nu er der lys, nu skal det seksuelle ikke føre til al den nød og elendighed, som det gør i den nuværende verden. Der vil være harmoni, for der kommer en helt anden tilstand, hvor der er helt andre love for menneskelige forbindelser. Det vil blive kolossalt strålende og fuldkomment, og det kan man læse mere om i Livets Bog. (*Grand Kursus*, stk. 518)